

Stanovisko Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí (dále jen „PKSPOD“) k aktuální situaci ohledně zajištění náhradní péče pro děti do 3 let věku

Ústavní péče v celé délce života člověka je nejméně vhodným řešením nepříznivých životních situací dítěte, dospívajícího i nemocného či starého člověka.

OSPODy napříč ČR již řadu let vždy upřednostňují umístění všech potřebných dětí do náhradního rodinného prostředí, přičemž nejlépe umístitelné děti do rodinného prostředí jsou děti do 3 let.

Přesto však se do institucionální péče umísťovaly tyto děti i v době, kdy bylo zjevné, že zařízení pro ně budou bez náhrady od roku 2025 zrušena.

Ještě v roce 2024 bylo v těchto zařízeních umístěno několik stovek dětí.

Dle PKSPOD nedoprovází zákonnou změnu dosavadního domova pro děti do 3 let (dále jen „DD3“) analýza důvodů umístění dětí do zařízení (částečně na tuto otázku dává odpověď zpráva veřejného ochránce práv více na www.ochrance.cz!).

PKSPOD by uvítala přesnou analýzu důvodů umístění dětí do DD3 v době, kdy bylo zjevné, že zanikne jejich činnost. Absentují odpovědi na otázky, kolik dětí navrhly OSPOD umístit do těchto zařízení svévolně jen proto, že opomněly upřednostnit náhradní rodinné prostředí a kolik OSPOD naproti tomu bylo nuceno sáhnout po tomto nevhodném prostředí proto, že neměly jinou alternativu? Jakou roli hrály v umístění dětí do DD3 soudy? Pokud i soudy mají rozhodovat v nejlepším zájmu dítěte, proč a z jakého důvodu akceptovaly prostředí, jehož činnost měla být ukončena a je hodnocena jako nejméně vhodná? V kolika případech nevhodně umístěných dětí existovala prokazatelně jiná alternativa?

PKSPOD má ze svých dostupných informací z terénu důvod se domnívat, že děti byly do těchto zařízení umísťované proto, že nebyla žádná jiná alternativa.

Informace hovoří o tom, že i když počty pěstounů mohou signalizovat, že jsou někteří volní, neznamená to, že jsou ochotní přijmout děti, které je zapotřebí přemístit ze stávajících zařízení.

PKSPOD upozorňuje, že děti umístěné v těchto zařízeních se mohou stát ohroženými i pro jejich přemísťování za každou cenu, do prostředí experimentálních, která zpravidla mají dobu trvání maximálně jednoho roku (pokud je pěstouni nevrátí ještě dříve, protože se ukáže, že péče o ně je nad jejich síly), anebo jsou vráceny do biologických rodin, pro které prokazatelně není dosud vytvořena adekvátní síť podpory tak, aby nedošlo k opětovnému ohrožení života a zdraví těchto dětí.

PKSPOD připomíná, že i v dnešní době je problém najít vhodné pěstouny pro nově potřebné nejmenší děti a neumí si představit, jak budou řešeny situace, kdy se do systému začnou vracet i ony děti nevhodně a za každou cenu „přemísťované“. Ze zprávy MPSV ze dne 31.10.2024, kterou má PKSPOD k dispozici, vyplývá, že:

- Není dostatek pěstounů na převzetí všech dětí.

---

¹ Veřejný ochránce práv, Dětské domovy pro děti do 3 let věku – současné a budoucí výzvy – Souhrnná zpráva z návštěv 2024 - Doporučení veřejného ochránce práv online: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/Souhrn%C3%A1%20zpr%C3%A1va-doporu%C4%8Den%C3%AD%2036-24-OZP-PH-2+17-24-NZ-PH-2%20final%20PH+KI+SKO+VAS.pdf>

PROFESNÍ KOMORA SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ, z.s.

- Není dostatek pěstounů na převzetí sourozeneckých skupin dětí a dětí vážně zdravotně handicapovaných, které potřebují stabilní prostředí.
- K 5.11.2024² máme dle MPSV 129 dětí, z toho 49 dětí je do 4 let věku, které zatím nelze nikam umístit.

PKSPOD lituje, že není připraven žádný plán B.

Značná část dětí již přemístěných byla svěřena do tzv. pěstounské péče na přechodnou dobu, která ale není dle PKSPOD pro tyto děti vhodným řešením, a to z důvodu:

- Pěstounská péče na přechodnou dobu je krizový institut, který je určen pro děti v krizi na dobu jednoho roku. Nejpozději do roka má být dítě buď vráceno do původní rodiny, anebo má být umístěno do jiného stabilního prostředí. Hrozí, že nejpozději za rok budeme mít opět problém s jejich umístěním a s otázkou na rtech, kam s těmito dětmi?
- Pěstounská péče obecně neřeší problematiku sourozeneckých skupin a zvláště těžce handicapovaných dětí.

PKSPOD prosí o pochopení toho, že cílem jejího působení není sabotování „nových trendů“, ale toliko odpovědnost za děti, které již jsou v systému ochrany.

Je zřejmé, že administrativním zrušením čehokoli budeme mít bohužel text na papíře, ale složité osudy nejvíce ohrožených dětí nezmizí.

PKSPOD by uvítala, pokud by od 1.1.2025 nebylo již možné umístit nejmenší děti do institucionální péče, avšak aby již stávajícím dětem, kterým se doposud nepodařilo najít náhradní vhodné prostředí bylo ponecháno přechodné období pro hledání dlouhodobého a pro ně bezpečného prostředí. ČR by si tímto krokem i vytvořila jakousi rezervu (je-li to vůbec možné) pro umístění dalších potřebných dětí, které budou náhradní rodinnou péčí nově potřebovat od roku 2025.

PKSPOD se domnívá, že umístění nejmenších dětí do zařízení není ignorací předpisů OSPODy a soudy, ale důkaz absence alternativních řešení. Jsou veřejně uváděná data o nevhodně umístěných dětech, nikdo však dosud nepublikoval jediný případ, ve kterém by prokazatelně existovala jiná vhodnější možnost pro dítě v danou dobu, kterou by OSPOD a soud ignorovaly a vybraly pro něj nevhodné řešení, umístění do zařízení.

OSPODy a soudy potřebují mít pro svou činnost v ruce nástroje a ty v těchto případech nemají. Tíha odpovědnosti leží na státu a ústředních orgánech, které mají vytvářet podmínky pro efektivní výkon SPOD.

V Praze dne 11.11.2024

Mgr. Dagmar Kubičiková, v. r.
předsedkyně PKSPOD

---

² Dne 5.11.2024 proběhl na Úřadu vlády kulatý stůl na téma dalších osudů nejmenších dětí, kde byl sdělen počet dětí, které doposud nebyly nikam přemístěné.